T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

(ÖSYM TARAFINDAN 2026 YILINDA GERÇEKLEŞTİRİLECEK TYT VE AYT SINAVLARINA ESAS)

MANTIK DERSİ
KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

ÜNİTE 1: MANTIĞA GİRİŞ

KAZANIMLAR	AÇIKLAMALAR
1. Mantık ve doğru düşünme arasındaki ilişkiyi değerlendirir.	
2. Akıl ilkelerinin önemini değerlendirir.	[!] Özdeşlik, çelişmezlik, üçüncü hâlin imkânsızlığı ve yeter-sebep ilkeleri işlenmelidir.
3. Akıl yürütmede kullanılan temel terimleri analiz eder.	[!] Önerme-öncül-sonuç, doğru-yanlış, bilgi doğrusu-mantık doğrusu, geçerlilik-geçersizlik, tutarlılık-tutarsızlık kavramları işlenmelidir.
4. Akıl yürütme yöntemlerini değerlendirir.	[!] Mantığın, eleştirel düşünceye ve tartışma mantığına uygulanması işlenmelidir.
5. Mantığın pratik yaşam açısından önemini fark eder.	[!] Tümdengelim, tümevarım, eksik tümevarım, tam tümevarım ve analoji işlenmelidir.
6. Teknoloji- mantık ilişkisini değerlendirir.	
7. Bilimlere yöntem oluşturması bakımından mantığı değerlendirir.	[!] Mantık-matematik ilişkisi ele alınırken tanım, aksiyom, teorem ve kuram kavramlarına değinilmelidir. [!] Mantık ve bilimler işlenirken akıl yürütme yöntemlerinden varsayımlı tümdengelim ve buluş mantığı (redroduction) na değinilmelidir.

ÜNİTE 2: KLASİK MANTIK

KAZANIMLAR	AÇIKLAMALAR
8. "Kavram"ın ne olduğunu açıklar.	[!] Kavramın soyutlama ve genellemeler yoluyla oluşturulduğundan bahsedilmelidir.
9. Kavram ve terim arasındaki ilişkiyi analiz eder.	[!] Terim ve sözcük ayırımına değinilmelidir.
10. Kavram açısından; nelik, gerçeklik, kimlik ilişkisini analiz eder.	[!] Kavramların neliği ile anlamları arasındaki fark işlenmelidir.
11. Kavramı, içlem ve kaplama göre değerlendirir.	
12. Kavram çeşitlerini sınıflandırır.	[!] Kavram çeşitleri verilirken şu başlıklar dikkate alınmalıdır: a) Genel - tekil kavramlar (nelik bakımından) b) Tümel - tikel kavramlar (anlam bakımından) c) Soyut - somut kavramlar ç) Kolektif - dağıtıcı (distribütif) kavramlar d) Olumlu - olumsuz kavramlar vb.
13. Kavramları beş tümel açısından değerlendirir.	[!] Beş tümel (cins, tür, ayırım, özgülük ve ilinti) ve işlevinden bahsedilmelidir.
14. Kavramlar arasındaki ilişkiyi analiz eder.	[!] Kavramlar arasındaki ilişkiler (eşitlik-ayrıklık-tam girişimlik-eksik girişimlik) işlenmelidir. [!] Bu konu 12. kazanım (içlem – kaplam) ile ilişkilendirilmelidir.
15. "Tanım"ı analiz eder.	[!] Tanım, tanım çeşitleri, koşulları ve tanımlanamazlardan bahsedilmelidir.
16. Önerme olan cümlelerle, önerme olmayan cümleleri birbirinden ayırır.	

[!] Düz ve ters döndürme konusunda kurala uymayan durumlar ve nedenleri belirtilmelidir.

17. Önerme çeşitlerini sınıflandırır.	[!] Önermeler: a) Yapıları bakımından (Basit-bileşik) b) Nitelikleri bakımından (Olumlu- olumsuz) c) Nicelikleri bakımından (Tümel- tikel) şeklinde işlenmelidir.
18. Önermelerden sonuç çıkarır.	[!] Çıkarım ile doğrudan çıkarım (karşıolum ve döndürme), dolaylı çıkarım (kıyas) konuları işlenmelidir.
19. Karşıolum çıkarımlarını analiz eder.	[!] Karşıolum çıkarımları; üst karşıt, alt karşıt, altık ve çelişiklik bakımından değerlendirilmelidir.
20. Bir önermeden ona eş değer ikinci bir önerme çıkarır.	[!] Düz ve ters döndürme, döndürme başlığı altında işlenmelidir. [!] Düz ve ters döndürme konusunda kurala uymayan durumlar ve nedenleri belirtilmelidir.
21. "Kıyas"ın yapısını değerlendirir.	[!] Öncül, sonuç, büyük önerme, küçük önerme, orta terim, büyük terim, küçük terim kavramları işlenmelidir.
22. Kıyas kurallarını uygular.	[!] Kıyas kuralları örneklerle işlenmelidir
23. "Kıyas"ı, zorunluluk ve olasılık bakımından değerlendirir.	[!] Mantıksal zorunluluk ve olasılık konusu işlenmelidir.
24. "Basit kıyas"ı analiz eder.	[!] **Basit kıyas (Kategorik);* -kesin kıyas, -zincirleme kıyas, -sorit, -eksik önermeli kıyas konularına yer verilmelidir.

ÜNİTE 3: MANTIK VE DİL

KAZANIMLAR	AÇIKLAMALAR
25. Dilin birden çok işlevi olduğunu fark eder.	[!] Dilin; bildirme, belirtme, yaptırma, törensel ve eylemsel görevleri mantık açısından işlenmelidir.
26. Çok anlamlılığın sakıncalarını sorgular.	[!] Semantik, sentaktik, pragmatik çok anlamlılığa yer verilmelidir.
27. Dildeki anlam belirsizliğinin nedenlerini sorgular.	[!] Semantik ve pragmatik belirsizlik konuları işlenmelidir.
28. Dildeki anlam belirsizliğinin derecelerini sorgular.	
29. Dildeki anlam belirsizliğinin, günlük yaşam ve bilimdeki sakıncalarını görür.	
30. Olgusal ve sözel tartışmaların temelinde yatan nedenleri fark eder.	[!] Bu konu işlenirken dilsel alışkanlıklarımızdan, dili etkilemek amacıyla kullanmak isteyişimizden, anlam konusuna yaklaşım farkından bahsedilmelidir.
31. Anlama ve tanımlama ilişkisini analiz eder.	[!] Klasik mantıkla, sembolik mantığın farkları bu bölümde işlenmelidir.

ÜNİTE 4: SEMBOLİK MANTIK

KAZANIMLAR	AÇIKLAMALAR
32. Sembolik mantığın, klasik mantığın sembolleştirilmiş biçimi olduğunu fark eder.	[!] Sembolleştirmenin önemi konusu işlenmelidir. [!] Sembolik mantığın, çok anlamlılığın neden olduğu yanlış anlamaları ortadan kaldırdığı vurgulanmalıdır.
33. Bilgileri, doğru ve yanlış olarak değerlendirir.	[!] İki değerli mantık, önerme ve yapısı konuları işlenmelidir.
34. Basit ve bileşik önermeleri birbirinden ayırır.	[!] Basit ve bileşik önermenin, klasik mantıktaki basit ve bileşik önermeden farkı verilmelidir. [!]18. kazanımla ilişkilendirilmelidir
35. Önerme eklemlerinin işlevlerini belirtir.	[!] Önerme eklemlerinin doğruluk değerine etkisi işlenmelidir.
36. Ana eklem ve ana bileşenleri ayırt eder.	[!] Ana eklemlerin saptanmasının, önermelerin doğruluk değerinin denetlenmesi açısından önemi belirtilmelidir.
37. Klasik mantıktaki çıkarımla sembolik mantıktaki çıkarımın farkını ayırt eder	[!] 21. kazanım ile ilişkilendirilmelidir
38. Mantık değişmezlerini, önermeleri ve çıkarımları sembolleştirir.	[!] Paranteze almanın; mantıkta, çok anlamlılığın önlenmesi bakımından önemi belirtilmelidir.
39. Önermelerin doğruluk değerlerini yorumlar.	[!] Önermelerin alabilecekleri doğruluk değerleri ve yorumlama satır sayıları bu bölümde işlenmelidir
40. Temel doğruluk değerlerini, doğruluk çizelgesi üzerinde gösterir.	
41. Doğruluk çizelgesinde önermenin ve önermelerin tutarlılığını denetler.	[!] Doğruluk çizelgesinde bir önermenin tutarlılığı, birden fazla önermenin bir arada tutarlılığı ile ilgili kurallar işlenmelidir
42. Önermelerin geçerlilik ve eşdeğerliğini denetler.	[!] Doğruluk çizelgesinde, önermenin geçerlilik ve eşdeğerlik kuralları işlenmelidir.
43. Çıkarımların geçerliliğini denetler.	[!] Çıkarımların geçerliliğinin denetlemesi ile ilgili kurallar işlenmelidir.

44. İki değerli mantık dışında çok değerli mantık sistemleri olduğunu fark eder.	[!] Üç değerli mantık ve bulanık mantık konuları işlenmelidir.